

ענווה ושליחות, שכבה בוגרת
שיעור במקום מפתח הלב – מעגל קשרי פרט קבוצה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

רועים שאכפת להם

השלמת שיעור מפתח הלב

כיתה ו'

הרציונאל

"מכאן אמרו חכמים לעולם תהא דעת אדם מעורבת עם הבריות" (כתובות דף ט"ז עמ"ב)
מעורבות עם הבריות משמעותה, המסוגלות לחוש את הסביבה, להיות ער ורגיש לנעשה בקהילה
ומתוך כך לקחת אחריות אישית על מנת להיטיב ולתרום לכלל.
מעורבות חברתית מוגדרת על פני רצף הנע מערנות לסובב דרך השתתפות ושיתוף לעבר עשייה
למען האחר/ הסביבה.

נאמר בתורה (דברים כ"ב פסוק א'): "לֹא-תִרְאֶה אֶת-שׁוֹר אַחִיךָ אוֹ אֶת-שִׁי, נָדָחִים, וְהִתְעַלְמָתָּ, מֵהֶם הֶשֶׁב תִּשָּׁיָם, לְאַחִיךָ" דרך מצוות השבת אבדה מנחילה התורה עקרון של פיתוח אכפתיות כלפי הזולת, בראש ובראשונה על האדם לראות את המציאות הפגומה. להיות ער למתרחש, מתוך כך עליו לפעול באופן נכון כדי לתקן את המעוות. עד היכן מוטלת עלינו ההשתדלות? ממשיכה התורה ומפרטת: (פסוקים ב-ד) וְאִם-לֹא קָרֹב אַחִיךָ אֵלֶיךָ, וְלֹא יָדַעְתָּ--וְאַסַּפְתָּו, אֶל-תּוֹךְ בֵּיתְךָ, וְהָיָה עִמָּךְ עַד דָּרֶשׁ אַחִיךָ אֹתוֹ, וְהִשְׁבֹּתוּ לוֹ. וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחֹמְרוֹ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל-אַבְדֵּת אַחִיךָ אֲשֶׁר תֵּאבֹד מִמֶּנּוּ, וּמִצָּאָתָהּ: **לֹא תִוָּכַל לְהִתְעַלֵּם**". אדם מישראל צריך לפעול עד שהדברים יבואו על תיקונם, אין לו רשות לפתור עצמו בתירוצים שונים.
תכונה זו של אכפתיות לסובב והכרה כי יש לאני מרחב ויכולת להשפיע ולשנות, ראוי לה שתהא מוטבעת בתלמיד מגיל צעיר.

ילדי כיתה ו' בבית הספר היסודי הם השכבה הבוגרת. תפקידנו להעצים ולפתח אצלם את האכפתיות, האחריות והעשייה למען בית הספר ולנתב את תכונת ההנהגה מתוקף היותם בוגרים לתרומה חיובית ומרוממת, מתוך תחושת שליחות.

המטרות

- התלמידים ירגישו תחושת אכפתיות כלפי הסביבה.
- התלמידים יבינו כי מוטלת עליהם אחריות להיטיב לסביבה.
- התלמידים יפעלו למען הסביבה.

מבנה השיעור

- פתיחה: אכפת לי (עבודה אישית ומליאה)
- שלב א': אימא רחל (מליאה)
- שלב ב': אכפתי = מנהיג (זוגות)
- שלב ג': כיתה ו' המנהיגים! (מליאה)
- סיכום: גם אני רועה (עבודה אישית)

שנה ג' אהבה,
ענווה ושליחות בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם שאלון "אכפת ליי" (נספח 1) כמספר תלמידי הכיתה.
- יש לצלם דפי משימה "המנהיג" (נספח 2) על פי האפשרויות הכתובות בגוף השיעור.
- יש לצלם גיליון מעקב ודיווח (נספח 3)
- יש לצלם תמונת רועה (נספח 4) כמספר תלמידי הכיתה.

מהלך השיעור

פתיחה : אכפת לי (עבודה אישית ומליאה)

- נחלק שאלון "אכפת ליי" (נספח 1) ונבקש לכתוב תגובה למשפט
- נבקש מכל תלמיד לדרג כל אחד מהמקרים מ1 עד 3
- נבדוק האם יש קשר בין מידת האכפתיות למקרה לבין דרך הפעולה.
- נאזין לתשובות, נדון ונסיק מסקנות (מסקנות אפשריות : אני ילד שאכפת לו /כשאכפת לי מהסביבה- אני פועל ככל שהדבר יותר נוגע בי אני פועל יותר במרץ).
- במידה וישנם אירועים שהתלמידים דרגו אכפתיות גבוהה אך לא ציינו דרכי פעולה אפשריות נכוון ונתן רעיונות לדרכי פעולה.
- חשוב לדעת: שיתוף מבוגר בנעשה הוא גם סוג של דרך פעולה.

שלב א': אימא רחל (מליאה)

- נקרא את הקטע הבא :

התזמורת ניגנה, המלצרים הגישו בחריצות את המנות לסעודה.
כל הכפר בא לשמוח בחתונה
הינה הגיע היום הגדול לו חיכתה 7 שנים. עוד מעט תינשא ליעקב אהובה.
7 שנים של צפייה ותקווה וחלום.
יום אחד אמר לה ומה אם אביך ירמני וייתן לי את אחותך תחתך? נמצא סיסמא סודית רק לנו,
סימן שזאת את .
החתן עומד נרגש תחת החופה והינה מובאת הכלה בקול תופים ומחולות. הינומה עבה מכסה את
פניה. הכלה מתבוננת באחותה המובלת במקומה לחופה ויודעת, עוד מעט יבקש החתן את
הסיסמא, והיא תגמגם, החתן ירים את ההינומה ויגלה לעיני כל את התרמית המבישה.
והאחות המושפלת ומבוזה תברח לאוהל בבכי קורע לב....
לא! היא אינה מסוגלת לראות בסבל הנורא של אחותה . ברגעים אלו אין היא חושבת על עצמה.
אכפת לה מאחותה עליה למנוע ממנה את החרפה . היא ממהרת ולוחשת לה את הסיסמא ומצילה
אותה מבושה.

(על פי מגילה י"ג ע"ב)

- שאל: האם תכירו את החתן והכלה?
- נאמר: "א חשוון הוא יום פטירת רחל אימנו, יעקב קבר את רחל על אם הדרך, כיון שיעקב ראה ברוח הקודש, כי לעתיד לבוא, העם היהודי בדרכו אל הגלות, יעבור בבית לחם והוא קיווה שרחל תחוש את הצער הגדול של בניה ותתפלל עליהם בשמים.
(בראשית רבה פ"ב:10, ופסיקתא איכה רבתי כ"ד)
- שאל: רחל מכונה "אימא" היא אחת מארבעת האמהות שיש לעם ישראל, מדוע זכתה לתואר "אם". נאזין לתשובות.
- נאמר: תכונת האמהות היא תכונה של אכפתיות ומסירות. רחל במסירותה לאחותה, רחל המבקשת רחמים על בניה ומאנה להינחם, רחל רועת הצאן כמו שמדגישה התורה "כי רועה היא", אשר בדרכה המיוחדת והצנועה רועה את צאנה בכך שנקברה בדרך לבדה ומבכה על בניה ומגוללת עליהם רחמי שמיים.

שלב ב': אכפתי = מנהיג (זוגות)

- נאמר: תכונה זו של אכפתיות אנו מוצאים בעיקר אצל מנהיגים. מנהיגים בעם ישראל כמו האבות והאמהות הקדושים, התחילו את דרכם בגילויי אכפתיות ועשייה למען העם.
- נאמר: כעת נפגוש שני מנהיגים גדולים שקמו לעם ישראל ונבחן אלו תכונות התגלו אצלם עוד לפני שקבלו את שליחות ההנהגה נשים לב מה משותף לשניהם.
- נתחלק לזוגות.
- נחלק לכל זוג דף משימה (נספח 2) (אפשרות א': כל זוג יענה על 2 הדפים, אפשרות ב': חצי מהזוגות בכיתה יענו על משה וחצי על דוד)
- לאפשרות ב': נבחר זוג שיספר על אכפתיות של המנהיג עליו עבד.

שלב ג': כיתה ו' המנהיגים! (מליאה)

- נאמר: המנהיגים הגדולים בעם ישראל נבחנו במידת הרגישות והענווה שלהם לפרט ולכלל. אם יש בדך רגישות, אם אתה מתקומם מעוול, ופועל כדי לשנות אותו, אם אכפת לך ממה שקורה סביבך- סימן שיש בדך תכונה של מנהיגות. כעת אתם הבוגרים בבית הספר אתם כמו "רועה צאן" של התלמידים. אתם גם משמשים דוגמא וגם מובילים.
- שאל: "באלו תחומים כיתה ו' יכולה להנהיג את בית הספר? נשרטט על הלוח טבלה בת 2 עמודות שכותרתן להלן ונמלא אותה עם התלמידים.

לדוגמא:

מסלול אישי- אני למען הכלל	מסלול כיתתי- כיתה ו' למען הכלל.
התחשבות בכיתות הנמוכות ב: שימוש במגרש	אחריות על הפסקה פעילה
גילוי אכפתיות כלפי מריבות בין ילדים	ארגון ערב הורים
דוגמא אישית בזמן התפילות	ארגון חברותות
אחריות על ציוד בית הספר, חומשים וסידורים	מבצע שינון

ענווה ושליחות, שכבה בוגרת
שיעור במקום מפתח הלב – מעגל קשרי פרט קבוצה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

אימוץ ילד צעיר במתן עזרה בשיעורי בית.	ניקיון וטיפוח
	ספריה
	פינת חי, חקלאות

- נתמקד בתחום הכללי, נבחר יחד עם התלמידים תחום עשייה אחד.
- נדון בדרכי הפעולה ונחלק תפקידים.
- נקצה זמן לעשייה (מראש חודש חשוון – ראש חודש כסלו)
- נצייד את האחראים בדף מעקב (נספח 3) המתאים לפעילות.
- כעבור חודש מומלץ לבחור יחד משימה חדשה ולחלק תפקידים לתלמידים אחרים + דף מעקב (נספח 3)

סיכום: גם אני רועה (עבודה אישית)

- נחלק לכל תלמיד תמונת רועה (נספח 3).
- כל תלמיד יכתוב בתחום האישי משהו שהוא מקבל על עצמו למען הכלל.
- הצעה: נכין כרזה: "כיתה ו' - רועים שאכפת להם" ונתלה את התוצרים מסביב.

שנה ג' אהבה,
ענווה ושליחות בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

נספח 1: שאלון: "אכפת לי"

דרגו כל אחד מהמקרים : הקיפו בעיגול את הרגשתכם.

אכפת לי מאד	אכפת לי קצת אבל נראה לי שאני אתעלם	לא אכפת לי	
			1. תלמיד כיתה ב' עומד בפתח השער ובוכה.
			2. שכן שאתם לא מכירים נתקע במעלית.
			3. תכולת פח האשפה שבחצר בית הספר עפה ברוח והתפזרה לכל עבר.
			4. שני ילדים מכיתה א' מכים חבר לכיתה.
			5. תלמיד מהכיתה מספר לכולם מעשה מבייש על אחד החברים.
			6. מורה חדש נכנס לכיתה, התלמידים רועשים ולא מאפשרים לו ללמד.
			7. ראיתם מודעה : דרושים מתנדבים לניקוי הכיתות לקראת אסיפת הורים.
			8. אתם נכנסים הביתה ורואים שכל הבית מבולגן.
			9. חבר יצא להסעה ושכח מחברת חשובה (עם חומר למבחן) על השולחן.
			10. ארגז נשמט מפועל בסופרמרקט וכל העגבניות התפזרו על הרצפה.
			11. ביציאה מבית הספר מצאתם דיסק על הרצפה.

דף מספר 1 המנהיג:

עיינו במקורות שלפניכם וענו על השאלות.

לב ויאמר דוד אל-שאול, אל-יפל לב-אדם עליו; עבדך ילך, ונלחם עם-הפלשתי הזה. לג ויאמר שאול אל-דוד, לא תוכל ללכת אל-הפלשתי הזה, להלחם, עמו: כי-נער אתה, והוא איש מלחמה מנעריו. {ס}

לד ויאמר דוד אל-שאול, רעה הנה עבדך לאביו בצאן; ובא הארי ואת-הדוב, ונשא שם מהעדר. לה ויצאתי אחריו והכתייו, והצלתי מפיו; ויקם עלי--והחזקתי בזקנו, והכתייו והמיתיו. לו גם את-הארי גם-הדב, הכה עבדך; והנה הפלשתי הערל הזה, כאחד מהם, כי חרף, מערכת אלהים חיים. {ס}

לז ויאמר, דוד, יהנה אשר הצלני מיד הארי ומיד הדב, הוא יצילני מיד הפלשתי הזה;

שאלות:

1. מה מקומם את דוד?
2. מה הוא מבקש לעשות?
3. איזה סיפור מספר דוד כדי לשכנע את שאול המלך להסכים לביצוע המשימה? מה אנו למדים על דוד מהסיפור הזה חוץ מהיותו אמיץ לב?
4. קראו את המדרש הבא וכתבו: מה הפריע לדוד בשעה שרעה את הצאן? מה עשה? מה אתם למדים מהמדרש על תכונותיו של דוד?

בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה, היה מונע הגדולים מפני הקטנים לרעות כדי שירעו עשב רך, ואחר כך מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית, ואחר מוציא הבחורים שיהיו אוכלים עשב הקשה. כלומר, כולא אלו מפני אלו, וזה על פי לשון הכתוב "ממכלאות צאן".

נספח 2: דף משימה "המנהיג" - המשך

דף מספר 2 המנהיג:

עיינו במקורות שלפניכם וענו על השאלות.

יא ויהי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיִּגְדֹּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אֶחָיו, וַיֵּרָא, בְּסִבְלָתָם; וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי, מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי מֵאֶחָיו. יב וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ; וַיִּד, אֶת-הַמִּצְרִי, וַיִּטְמְנֵהוּ, בַּחֹל. יג וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, וַהֲנֵה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים נָצִים; וַיֹּאמֶר, לְרָשָׁע, לָמָּה תִּכָּה, רָעָד. יד וַיֹּאמֶר מִי שָׁמָד לְאִישׁ שֶׁר וְשֹׁפֵט, עָלֵינוּ--הִלְחַנְנִי אֶתָּה אָמַר, כְּאֲשֶׁר תִּרְגֹּף אֶת-הַמִּצְרִי; וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר, אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר.

(שמות ב')

שאלות:

1. לאן יוצא משה מארמון המלך ומדוע?
2. מה קומם את משה במקרה הראשון?
3. מה עשה?
4. מה קומם את משה במקרה השני?
5. כיצד ניסה לפתור את הבעיה?
6. משה בורח למדיין מפני פרעה. קראו את המקור הבא וכתבו: מה קומם את משה על יד הבאר? כיצד פעל?

וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרָעָה, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְּוָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאֵר. טז וַיִּלְכְּהוּ מִדְּוָן, שֶׁבַע בָּנוֹת; וַתְּבֹאנָה וַתִּדְּלָנָה, וַתְּמַלְאנָה אֶת-הַרְהָטִים, לְהִשְׁקוֹת, צֹאן אֲבִיהֶן. יז וַיִּבְאוּ הָרָעִים, וַיִּגְרְשׁוּם; וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן, וַיִּשְׁק אֶת-צֹאנָם.

(שמות ב')

7. קראו את המדרש הבא וכתבו מה עוד אפשר ללמוד מהמדרש על משה?

אמרו רבותינו: כשהיה משה רועה צאן של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי אחד ורץ אחריו עד שהגיע לחסות. כיוון שהגיע לחסות, נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיוון שהגיע משה אצלו אמר לו: אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני שעייף אתה. הרכיבו על כתפו והיה מהלך. אמר לו הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם - חייך, אתה תרעה צאני. הווי: "ומשה היה רועה".

(שמות רבה פרשה ב')

המשימה: דוכן שינון

כיצד נפעל?

1. נקים דוכן (שולחן ועליו מפה לבנה).
2. נשיג חומשים ונניח על השולחן.
3. נתלה מודעות על מבצע שינון, נכין פליירים, נתלה כרזת ענק עם שמות המשננים והניקוד.
4. נקנה פרסים או נכין כרטיסיות שוות פרס, ונערוך מבצע חלוקת פרסים פעם בשבוע.
5. נשוחח עם ההנהלה ונבקש תקצוב לפרסים.
6. נבחן את התלמידים מדי יום או יומיים.

מי אחראי ועל מה?

אלעד - אחראי להשיג שולחן, חומשים ומפה

ישי - אחראי לקנות הפתעות

נתנאל - אחראי לדבר עם המנהל

הערות

התאריך

א' חשוון

ג' חשוון

הצלחנו ב...

דרוש שיפור ב...

הצלחנו ב...

דרוש שיפור ב...

אכפת לי מ...

אכפת לי מ...

אכפת לי מ...

אכפת לי מ...

